

Sensorveiledning SØK1012 Makroøkonomisk analyse våren 2022

Eksamensoppgaven består av 4 oppgaver, og alle oppgaver (inkludert alle underspørsmål på hver oppgave) skal besvares. Ved sensuren vil de 4 oppgavene alle telle likt med 25% hver.

Oppgave 1

Relevant pensum er gitt i kapittel 5 og kapittel 6 i læreboken til Holden.

- a) Dette er behandlet i kapittel 5.3.1. Det sentrale er at økte offentlige utgifter har en sterkere virkning på etterspørselen enn reduserte skatter. Intuisjonen for dette bør forklares, og det bør vises at på bakgrunn av dette så er påstanden i oppgaven ikke riktig.
- b) Dette er behandlet i kapittel 5.3.2. og i 6.1.2. I 5.3.2 er det vist at under de forutsetninger som er der så endres ikke total privat sparing av at viljen til å spare øker for alle. Det bør forklares at når alle øker sparingen så trekker dette isolert sett sparingen opp, men samtidig går etterspørsel og produksjon ned som isolert sett trekker sparingen ned. Det bør forklares hvorfor disse effektene nøyaktig opphever hverandre med de forutsetninger som er gitt i 5.3.2. I 6.1.2 så er investeringene endogene og uttrykket for privat sparing er gitt ved relasjon (6.19). Virkningen på privat sparing er usikker, og det bør forklares at dette skyldes to effekter som trekker i ulik retning. Det bør også kommenteres hva som skjer med offentlig sparing (se øverst på side 154 i boken).

Oppgave 2

Relevant pensum er gitt i Kap 21 (*High debt*) i læreboken «Macroeconomics. A European perspective» av Blanchard, Amighini og Giavazzi. Talleksempel tilsvarer en situasjon med primærunderskudd og BNP-vekst høyere enn rente (omtalt som tilfelle 4 i forelesningsnotatene).

- a) Gjeldsgraden avtar over tid, fra 90% i utgangspunktet til 88,75% etter 1 år og 87,53% etter 2 år. To motstridende effekter: Primærunderskudd bidrar isolert sett til høyere gjeldsgrad, men domineres av høy vekstrate ($g > r$) slik at gjeldsgraden avtar. Langsiktig likevekt finnes ved gjeldsgrad lik 40%. Med uendret rente, vekstrate og primærunderskudd beveger økonomien seg mot denne stabile likevekten.
- b) For gitt vekstrate og rente, hvor høyt kunne primærunderskuddet vært for å holde gjeldsgraden stabil på 90%? Beregninger viser at et primærunderskudd på 2,25% betyr at de to motstridende effektene utligner hverandre og gjeldsgraden er stabil på 90% over tid (langsiktig likevekt er i dette tilfellet en gjeldsgrad på 90%).
- c) Grafisk fremstilling er gitt i lærebok og forelesningsnotater (tilfelle 4). Figuren må forklares og bør vise utgangssposisjon, dynamikk, og langsiktig likevekt. Gode besvarelser illustrerer også situasjonen fra oppgave b) med primærunderskudd på 2,25% der langsiktig likevekt er i utgangssposisjonen.
- d) Utsagnet i oppgaveteksten hevder at gjeldsgraden bare kan reduseres gjennom høye primærunderskudd. Diskusjonen må få frem at gjeldsgraden også kan reduseres ved høy

BNP vekst og lave renter. Gode besvarelser diskuterer også hvordan primæroverskudd kan gi lavere vekst og høyere renter slik at gjeldsgraden likevel øker.

Oppgave 3

Relevant pensum er gitt i Kap 18 og 19 i læreboken «Makroøkonomi» av Steinar Holden.

- a) Avtakende utbytte av realkapital er en sentral antakelse i Solow-modellen og er avgjørende for modellens prediksjon om inntektskonvergens. Marginalproduktiviteten til realkapital avtar etter hvert som beholdningen av realkapital øker. Bør vises analytisk ved bruk av generell produktfunksjon og illustreres grafisk.
- b) Figuren gitt i oppgaveteksten må forklares. Det sentrale er å forklare hvordan en slik figur kan brukes til å si noe om inntektskonvergens vs. inntektsdivergens mellom land. Solow-modellen predikerer inntektskonvergens. I overgangen til langsiktig likevekt vil land med lav BNP per innbygger ha høyere vekstrate enn land med høy BNP per innbygger. Figuren viser at det globalt sett ikke er noen klar sammenheng mellom BNP vekst 1960-2004 og nivå på BNP per innbygger i 1960. Dersom en ser bort fra afrikanske land, er figuren konsistent med Solow-modellen (inntektskonvergens for OECD land og Asia). Asiatiske land med lav BNP per innbygger i 1960 har høyere vekstrate den påfølgende perioden enn OECD land som var relativt rikere i utgangspunktet. Afrikanske land har også lav BNP per innbygger i 1960, men likevel lav vekstrate de neste tiårene. Gode besvarelser diskuterer mulige faktorer som kan forklare denne stagnasjonen og belyse hvorfor avkastningen av realkapital ikke er så høy som predikert av Solow-modellen (ikke-fungerende markeder, svak rettssikkerhet/eiendomsrettigheter, politisk ustabilitet, korrupsjon osv.).

Oppgave 4

Relevant pensum er gitt i kompendiet som erstatter kapittel 16 i læreboken til Holden.

- a) Dette er behandlet i 16.1. De ulike effektene som påvirker import og eksport bør diskuteres, før en setter disse sammen til handelsbalansen. Det kreves ikke at Marshall-Lerner-betingelsen utledes. En bør forklare at ved en depresiering av valutakursen så trekker to kvantumeffekter i retning av en bedring i handelsbalansen (økt eksport og redusert import), mens en priseffekt trekker i retning av en forverring av handelsbalansen (økt pris på importen). Det bør forklares at dersom responsen til import- og eksportkvantum er svak, så er det mindre sannsynlig at Marshall-Lerner-betingelsen er oppfylt. Det bør gis pluss i evalueringen dersom det også påpekes at det er mindre sannsynlig at Marshall-Lerner-betingelsen er oppfylt dersom handelsbalansen er i underskudd i utgangspunktet.
- b) Dette er behandlet i 16.1, og det bør forklares at intuisjonen for denne betingelsen er at en skal få samme forventede avkastning dersom en plasserer i to ulike valutaer. Det er grunnen til at en rentedifferanse mellom to valutaer må motsvares av forventet endring i valutakursen.

- c) Når den amerikanske renten øker så blir det mer lønnsomt å plassere i amerikanske dollar. Det fører til at valutakursen mot kroner appresierer. Gode studenter vil svare at den appresierer to prosent. (Eller at den norske kronen depresierer to prosent mot dollar, som er ekvivalent med at den amerikanske dollaren appresierer to prosent mot norske kroner). Det bør gis pluss i evalueringen dersom studentene forklares at kursen på dollar appresierer 2 prosent umiddelbart for så å depresiere tilbake med 2 prosent over det neste året. Og ytterligere pluss dersom det diskuteres hvilke forutsetninger som ligger til grunn for dette resonnetet. (For eksempel at om et år så er situasjonen tilbake til det den var før renteøkningen, og at det da kan være rimelig å anta at valutakursen er tilbake til det nivået den var på før renteøkningen).